



Lapin ELY-keskus
PL 8060

96101 Rovaniemi

kirjaamo.lappi@ely-keskus.fi

Lausunto

28.6.2018

Dnro 335 /2018

Viite: lausuntopyyntöne 8.1.2018, LAPELY/4250/2017

VESIENHOIDON KESKEISET KYSYMYKSET JA TYÖOHJELMAT KEMIJOEN-, TORNI- ONJOEN- JA TENON-NÄÄTÄMÖJOEN-PAATSJOEN VESIENHOITOALUEILLA

Lapin ELY-keskus pyytää lausuntoa Kemijoen, Tornionjoen ja Tenon-Näätämöjoen-Paatsjoen vesienhoitoalueiden keskeisistä kysymyksistä. ELY-keskus pyytää erityisesti lausumaan vesienhoidon suunnittelun työohjelmasta ja vesienhoitoalueiden keskeisistä kysymyksistä sekä vesienhoitosuunnitelmien ympäristöselostusten laadinnasta.

Vesienhoidon tavoitteena on estää jokien, järvien ja rannikkovesien sekä pohjavesien tilan heikkeneminen sekä pyrkiä kaikkien vesien vähintään hyvään tilaan. Tavoitteen saavuttamiseksi suunnitellaan ja toteutetaan vesien tilaa parantavia toimenpiteitä ja seurataan niiden vaikutuksia. Koko Suomen kattavat vesienhoitosuunnitelmat vuoteen 2021 hyväksyttiin valtioneuvostossa vuoden 2015 lopussa. Nyt vesienhoitosuunnitelmat tarkistetaan hoitokautta 2022–2027 varten. Vuosina 2019 ja 2020 täsmennetään vesienhoidon ympäristötavoitteita ja suunnitellaan niiden saavuttamiseksi tarvittavia toimia. Vuonna 2020 valmistuu ehdotus tarkistetuksi vesienhoitosuunnitelmaksi. Se viimeistellään kuulemisessa saadun palautteen perusteella ja hyväksytään valtioneuvostossa vuoden 2021 loppuun mennessä.

Huomiot suunnitelmista

Paliskuntain yhdistys näkee vesien hyvän tilan ja siihen tähtäävän suunnittelun tärkeinä. On hyvä, että pyritään heikentyneiden vesistöjen hyvän tilan palauttamiseen ja että vaalitaan ja estetään hyvässä tai erinomaisessa tilassa olevien vesien tilan heikkeneminen.

Paliskuntain yhdistys on laatinut erilaisia suosituksia ja poronhoidon hyvien toimintatapojen oppaita ja sitä kautta edistänyt elinkeinon ympäristötietoisuutta. Niissä on nostettu esille mm. porotarhojen, ruokintapaikkojen ja muiden toimintojen sijoittaminen suhteessa vesistöihin ja pohjavesiin niin, ettei niistä aiheudu haittaa ympäristölle tai pilaantumisvaaraa. Verrattuna suuriin teollisiin maankäyttäjiin, jotka käyttävät toiminnassaan vettä tai vaikuttavat vedenlaatuun päästöillään tai toiminnallaan, poronhoidon vaikutukset vesistöihin ovat erittäin vähäiset, jopa olemattomat. Sen sijaan vesistöjen muutosten vaikutukset poronhoitoon voivat olla merkittäviä.

Vesien ja vesistöjen tila liittyy poronhoitoon lähinnä vesien puhtauden ja vesistöjen rakentamisen (säännöstely, tekoaltaat ym.) kautta. Poronhoidon luonteen vuoksi ympäristön puhtaus on keskeisiä peruslähtökohtia. Jos vesien laatu heikkenee, voi se vaikuttaa myös porojen ja poronhoitajien terveyteen ja tärkeimmän tuotteen, poronlihan, laatuun. Historiassa tekoaltaat ovat vaikuttaneet voimakkaasti poronhoidon harjoittamiseen laajoilla alueilla. Tänä päivänäkin eri syistä aika ajoin pinnalle nousevat allassuunnitelmat vaikuttaisivat merkittävästi paliskuntien poronhoidon harjoittamiseen, sen järjestämiseen ja jopa elinkeinon jatkuvuuteen. Vesistöjen tila liittyy myös turvallisuuteen: kanavien ja rakennettujen jokien säännöstely aiheuttaa vahinkoja ja vaaratilanteita poroille ja poronhoitajille.



Työohjelmissa on nostettu esille erilaisia vesistöjen tilaan vaikuttavia toimintoja. Näitä ovat mm. metsätalous, kaivostoiminta, turvetuotanto, maatalous ja Tenon-Näätämojoen-Paatsjoen vesienhoitoalueella lisäksi myös koneellinen kullankaivu. Kemijoen vesienhoitoalueella tulvatorjunnan suunnittelu tulee olemaan yksi keskeinen vesien tilaan vaikuttavista tekijöistä. Kemihaaran tulva-allas heikentäisi merkittävästi ylisen Kemijoen tilaa.

Paliskuntain yhdistyksellä ei ole huomautettavaa suunnitelmien aikatauluista tai toteutuksesta. On hyvä ja tärkeää, että vesienhoidon suunnittelua tehdään yhteistyössä ja että vesien tilan parantamiseksi ja ylläpitämiseksi tarvittavat toimenpiteet suunnitellaan myös toimialoittain. Työsuunnitelmien mukaan aiempaa enemmän tarkastellaan myös eri toimintojen ja toimenpiteiden yhteisvaikutuksia. Tämä, sekä eri toimintojen kumulatiivisten vaikutusten arviointi on välttämätöntä, jotta toimintojen todelliset vaikutukset vesiin ja sitä kautta muihin alueiden käyttäjiin saadaan selvitettyä ja haittoja voidaan estää. Maankäytön suunnittelu ja luvitus ovat tässä avainasemassa ja se onkin nostettu yhdeksi teemaksi vesienhoitosuunnitelmissa.

Paliskuntain yhdistys on Lapin vesienhoidon yhteistyöryhmän jäsen. Yhdistys seuraa vesienhoidon suunnittelun etenemistä työryhmätyöskentelyn ja kuulemisten kautta ja ottaa tarvittaessa työn edetessä kantaa toimialaansa koskeviin kysymyksiin, mikäli niitä nousee esille.

PALISKUNTAIN YHDISTYS

Anne Ollila
toiminnanjohtaja

ma/ao